

**“Samen bouwen aan onze Hof
van Twente”**

**Verkiezingsprogramma CDA
Hof van Twente
2026 – 2030**

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Verantwoordelijke samenleving	4
2. Wonen	5
3. Zorg en sociaal	7
4. Landelijk gebied	11
5. Leefbaarheid	12
6. Duurzaamheid	13
7. Voorzieningen	16
8. Economie en financiën	18
9. Speerpunten voor buurtschappen en kernen in Hof van Twente	21

Voorwoord

Een fatsoenlijke gemeente. Het CDA Hof van Twente staat met een hoopvol verhaal midden in de samenleving. Wij komen op voor gewone mensen die elke dag het goede willen doen. Dagelijks bouwen wij met u aan de mooie gemeente waarin wij mogen wonen. Waar mensen onderdeel zijn van een sterke gemeenschap en waar iedereen telt. Een gemeente waar kinderen veilig opgroeien, ouderen goede zorg krijgen en onze samenleving bruist.

Ons verhaal

Het is juist de kracht van die samenleving waarin wij geloven. Waar mensen elkaar ontmoeten in gezinnen, kerken, verenigingen, sportclubs, (familie)bedrijven of coöperaties. Waar respect, waarden en normen niet ouderwets zijn, maar juist gekoesterd worden. Waar het algemeen belang boven het eigen belang gaat. Waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving, omzien naar elkaar en voor elkaar zorgen. Waar we de Hof van Twente beter doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Samen kunnen we meer.

Een politiek van samenwerken

Vanuit die gedachte pakken wij onze verantwoordelijkheid graag op. Wij zijn ervan overtuigd dat er een politiek van samenwerken nodig is. Het CDA is een lokale partij met korte lijnen met zowel Den Haag als Brussel. Wij staan voor een hoopvolle en constructieve koers. Het CDA Hof van Twente levert dit al meer dan 45 jaar.

Onze CDA-plannen

Voor u liggen onze plannen voor de periode 2026-2030. Ons verhaal voor Hof van Twente. Om u te laten zien waar wij onze focus leggen en hoe wij willen bouwen aan de toekomst. Aan een gemeenschap waar mensen tot hun recht komen en het goed en veilig leven is. Een verhaal vol bouwstenen, ideeën en voorstellen.

Bouwen aan de toekomst doen we samen

Uw steun is onmisbaar om ons verhaal voor een fatsoenlijk vorm te geven. Wij nodigen u van harte uit om met ons te bouwen aan de toekomst. Want een sterke gemeenschap begint bij u, bij jou. Mogen wij op 18 maart op uw stem, op jouw stem rekenen?

Martin Verbeek,
voorzitter bestuur
CDA afdeling Hof van Twente

1 Verantwoordelijke samenleving

Waar staan wij voor

Het CDA gelooft in een samenleving waar iedereen zich thuis kan voelen, een eigen plek heeft, en verantwoordelijkheid draagt voor elkaar en de gemeenschap. Een samenleving waarin solidariteit, verbondenheid en omzien naar elkaar het uitgangspunt zijn.

Dicht bij mensen

De overheid ondersteunt mensen waar nodig, maar altijd met respect voor hun eigen kracht en verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheden liggen in de eerste plaats bij de mensen zelf en hun gemeenschappen. De gemeente springt bij waar dat nodig is, bijvoorbeeld als basisvoorzieningen zoals zorg, onderwijs en veiligheid in het geding komen, maar laat ruimte voor eigen initiatief en lokaal ondernemerschap. Het CDA staat voor hoopvolle en fatsoenlijke politiek. Wij staan voor een bestuur dat dicht bij de mensen staat, met aandacht en een luisterend oor voor wat er leeft in onze kernen en buurtschappen. Als lokale partij werken we aan oplossingen voor vraagstukken die u direct raken: zorg en ondersteuning dichtbij huis, veilige straten en levendige buurten.

Kracht van mensen en gemeenschappen

Wij geloven in de kracht van mensen en gemeenschappen. Wij geloven dat wat ons verbindt, veel sterker is dan wat ons verdeelt. Samenleven gebeurt niet vanzelf, maar je ziet het overal om je heen. Een ouder die jeugdtraining geeft bij de voetbalclub, buurtbewoners die samen het groen onderhouden, scholieren en ondernemers die meedoen aan maatschappelijke acties of een vriendelijke groet op straat. Een gemeenschap bouw je samen.

Tijd van verbinding

We leven in een tijd waarin de wereld snel verandert. Vertrouwen staat onder druk en het lijkt soms ieder voor zich. Wij geloven dat samenleven meer is dan je eigen geluk en ieder voor zich. Het gaat om respect, verantwoordelijkheid en naar elkaar omzien. Door verbinding, met ruimte voor de ontwikkeling van ieders talent, maken we gemeenschapszin sterker.

Verantwoordelijkheid begint bij onszelf

Wij staan voor een overheid die ondersteunt waar het nodig is en ruimte biedt waar dat kan. Denk aan een steuntje in de rug voor een buurtinitiatief of het eenvoudiger maken voor vrijwilligers om hun werk te doen. Maar, we geloven ook dat verantwoordelijkheid begint bij jezelf. In je eigen straat, je wijk of je vereniging.

Openbaar bestuur

De gemeente is een herkenbare, benaderbare en betrouwbare partner in het leven van onze inwoners. Zij laat ruimte en geeft vertrouwen aan de samenleving om eigen initiatieven te nemen en verbindt inwoners door mogelijkheden te creëren voor ontmoeting en samenwerking.

Midden in de samenleving

Het CDA staat midden in de samenleving. Betrokken en actief, maar wel met beide benen stevig op de grond. U vindt ons in de rij bij de bakker om de hoek, langs de lijn bij de voetbalwedstrijd, op het schoolplein of een praatje makend op de markt. Wij zijn inwoners, burens, ondernemers en vrijwilligers. We kennen de uitdagingen van gemeente zijn, maar ook de kansen. We zien wat mensen samen kunnen bereiken. Ieder mens telt en kan op zijn of haar plek een waardevolle bijdrage leveren. We luisteren en verbinden.

Dat doen we niet alleen lokaal, maar waar nodig zetten we onze korte lijnen met Den Haag en Brussel in. Sommige uitdagingen vragen tenslotte om een integrale landelijke of Europese aanpak. Met hart en ziel bouwen wij zo samen met u aan.

Financiële onzekerheid gemeenten

Het kabinet Schoof bezuinigt fors op gemeenten, wat leidt tot grote financiële onzekerheid. Veel gemeenten moeten daardoor bezuinigen op zwembaden, bibliotheken en andere publieke voorzieningen. Dit betekent een bezuiniging op gemeenschapszin en saamhorigheid. Voor het CDA is dit onaanvaardbaar.

Het CDA wil meer geld voor gemeenten. De gemeenteraad heeft daar helaas geen invloed op. Wel kunnen we lokaal verstandige keuzes maken met de beperkte middelen die we hebben. Van het lokale CDA mag je in financieel moeilijke tijden het volgende verwachten:

- Wij kiezen altijd voor het versterken van voorzieningen en gemeenschapszin.
- Wij houden de lasten zo laag mogelijk. Als er geld te kort komt, kijkt het CDA eerst waar de gemeente zelf kan bezuinigen.
- Wij dwingen via onze vertegenwoordiging bij de VNG hogere bedragen af bij het Rijk.

2 wonen

Woningbouw

Er is krapte op de woningmarkt en vooral voor jongeren/starters zijn er onvoldoende woningen en is een soepele doorstroming in veel gevallen in de kernen niet mogelijk. Dit leidt ertoe dat jongeren en jonge gezinnen soms noodgedwongen moeten vertrekken uit kernen. Dat heeft niet alleen effect op de woonbehoeften van de betreffende personen zelf maar draagt ook bij aan het op peil houden van ons voorzieningenniveau en de leefbaarheid in onze kernen.

Het CDA vindt het een gezamenlijke verantwoordelijkheid van o.a. de gemeente, woningcoöperaties en grondeigenaren om woningbouw mogelijk te maken. Het is aan de gemeente om geld vrij te maken voor o.a. grondaankopen en wij verwachten een grote inzet van de gemeente in samenwerking met alle direct betrokken partijen. Alle beschikbare middelen moeten worden ingezet om dit te realiseren en alle betrokken partijen hebben daarin een verantwoordelijkheid. Het is belangrijk dat jongeren een toekomst kunnen opbouwen in hun eigen kern en het CDA voelt daarin een grote verantwoordelijkheid. Het CDA wil op gemeentelijk niveau vasthouden aan de verdeling bij nieuwbouw van 30%-40%-30%. Het kan zijn dat er per kern behoefte is aan een andere verdeling. Het CDA wil per kern de behoefte bepalen.

Het CDA pleit voor afspraken met woningbouwcorporaties over het gelijkmatig verdelen van duurdere en goedkopere sociale huurwoningen over de kernen, die betaalbaar zijn voor onze inwoners. Ook sturen we in het afwegingskader op het toevoegen van een divers palet aan woningen op kernniveau om op die manier aan te sluiten bij de veranderende vraag. Daarnaast wil het CDA ook meer ruimte voor woningbouwcoöperaties om woningen meer toe te wijzen aan inwoners van de Hof van Twente. Er moet een mix zijn tussen urgentiegevallen en eigen inwoners.

Een belangrijke ontwikkeling is de omgevingsvisie. De omgevingsvisie geeft een brede kijk op hoe we in de toekomst in onze kernen en buurtschappen willen leven, wonen, werken, verplaatsen en recreëren. Volgens de Omgevingswet moet de omgevingsvisie in elk geval het volgende beschrijven: de grootste kwaliteiten van de leefomgeving; de plannen voor ontwikkeling; de hoofdlijnen van het beleid. De afgelopen tijd zijn veel inwoners betrokken bij het opstellen van deze visie. Het is erg belangrijk dat de politiek de geschetste verwachtingen ook invulling weet te geven. De omgevingsvisie Hof van Twente is een visie voor én van de inwoners van Hof van Twente.

Het kopen van strategisch gronden in kernen en buurtschappen waar we een goede woningvoorraad willen realiseren is essentieel om op lange termijn alle kernen gezond te houden in alle opzichten. Daarnaast moet de woningbouw ook specifiek aangepast worden op de behoefte die er is maar ook op de financiële haalbaarheid. Het CDA pleit al lange tijd om van de vele miljoenen euro's die overgehouden worden aan de opvang van vluchtelingen, ingezet gaan worden voor de woningbouw van levensloopbestendige woningen voor zowel jongeren, ouderen en statushouders. Het CDA is ook voor flexibele vormen van wonen om in ieder geval op de korte termijn beter aan de woonvraag te voldoen.

Daarnaast is het CDA van mening dat bij krapte aan beschikbare woningen, de eerste prioriteit moet uitgaan naar de inwoners van onze kernen. Er is minder behoefte om mensen van buiten onze regio aan te trekken zolang wij niet kunnen voldoen aan onze eigen woningbehoefte.

Huurwoningen

We hebben de ambitie om huurwoningen met voorrang toe te wijzen aan de eigen inwoners in de Hof. Voor koopwoningen wil het CDA de hoogste prioriteit geven aan haar inwoners om die woningen te kunnen kopen maar uiteraard kunnen en willen wij mensen van buiten onze gemeente niet uitsluiten. In eerste instantie bouwen wij naar de behoefte die er is in onze gemeente en sluiten daar het bouwprogramma zorgvuldig op aan.

Onze huidige opgave is om de woningbouwproductie te versnellen, vooral in de kernen Delden, Markelo, Diepenheim en Bentelo, waar de vraag het grootst is. We hebben hier aandacht voor het realiseren van meer betaalbare woningen, zowel in de sociale huur als in de koopsector, gericht op huishoudens met een laag- of middeninkomen.

Hiermee wil het CDA aangeven dat wij het voor onze eigen inwoners maximaal moeten faciliteren voor zoverre dat in de huidige regelgeving mogelijk is.

Bijzondere doelgroepen

Hierbij uiteraard ook rekening houdend met de opgave die wij hebben voor het opvangen van vluchtelingen en statushouders. Die verantwoordelijkheid hebben wij en die wil het CDA ook blijven nakomen maar dan wel met een overheid die ook zorgt voor een beheersbare en realistische instroom van vluchtelingen en een eerlijke verdeling van de opvang over alle gemeenten. Deze zorgplicht heeft heel Nederland en niet de ene gemeente meer dan de ander. De taken van de gemeente moeten in lijn liggen met wat past en haalbaar is binnen gemeenten. We willen daarom doorgaan in de geest van de spreidingswet.

Het CDA wil regie nemen op de woningmarkt en doen we er alles aan om meer woningbouw te realiseren. Daarom kiezen we naast uitbreidings- in enkele kernen ook voor inbreidingslocaties. Beiden zijn nodig om aan de woningbehoefte te voldoen. We zetten ons extra in om leegstand van vastgoed te transformeren naar woningen. Zo kunnen we bestaand vastgoed benutten en leegstand verminderen. Het CDA heeft nadrukkelijk aangegeven dat hoogbouw, vooral in het centrum van de grote kernen, niet wenselijk is. Nieuwbouw zou geen afbreuk mogen doen aan het beschermd stadsgezicht en de ruimtelijke kwaliteit.

Voor woningbouw in een buurtschap juicht het CDA maatwerk toe, zoals de gemeente eerder in de buurtschap Stokkum heeft gedaan. Het leefbaar houden van buurtschappen is van belang waardoor er ook doorstroom mogelijkheden voor jongeren moet zijn. In sommige kernen speelt het herontwikkelen van de locatie van de kerk, waarbij ook aandacht is voor een herkenbare entree van het dorp. Het behouden van de uitstraling van deze gebouwen is van belang.

Het CDA wil speciale aandacht geven aan onze startende jongeren die op termijn door willen groeien naar een andere passende woning. Ook willen we onze ouderen faciliteren die op zoek zijn naar een woonvorm die past bij de levensfase van het ouder worden. Ook pleit het CDA voor (pre-)mantelzorgwoningen waarbij met name ouderen meer mogelijkheden krijgen om de zorg zolang mogelijk dichtbij huis te krijgen.

Hofjes

Er zijn verschillende varianten denkbaar van het traditionele woonzorgcomplex tot modernere hofjes. In een geclusterde woonvorm wonen mensen zelfstandig maar toch samen, met gedeelde voorzieningen als een huiskamer en ontmoetingsruimte, liefst in het complex of anders op korte afstand in de buurt. Het CDA zal initiatieven op dit terrein van harte faciliteren waar dit kan en stimuleren waar dit nodig is.

We gaan ook sturen op het woningbouwprogramma van marktpartijen in overeenkomsten en het maken van prestatieafspraken.

Het CDA heeft ook veel aandacht voor het thema duurzaamheid, een groot deel van onze woningen heeft nog niet het gewenste duurzaamheidslabel. We zetten ons de komende jaren in op het verduurzamen van onze bestaande woningvoorraad, door betere isolatie en het stimuleren van energiebesparing, energieopwekking en circulariteit.

Wat wil het CDA:

- We zetten in op gemengde wijken: sociale mix 30-40-30 van sociale huur, middenhuur en koop.
- We bouwen gezins- en levensloopbestendig: op deze manier kunnen mensen langer in hun eigen buurt blijven wonen. Dit verstevigt de gemeenschap.
- We faciliteren in geclusterde woonvormen waar ontmoeting centraal staat, zoals knarrenhofjes voor ouderen, familie woningen (splitsing), pre-mantel woningen ivm toekomstige zorg. Er zal hierin geïnvesteerd moeten worden om de toekomstige vergrijzing en toenemende zorgbehoefte te kunnen opvangen.
- We geven voorrang aan eigen inwoners bij nieuwbouw door te bouwen overeenkomstig de specifieke behoefte in onze gemeente cq betreffende kernen. Het is belangrijk dat met name de jeugd in onze gemeente kan blijven wonen en dat ouderen kunnen doorstromen naar woningen die met name in de behoefte van ouderen voorzien.
- We maken gebruik van flexibele concepten: bouw woningen en wijken die in de toekomst makkelijk aangepast kunnen worden aan veranderende behoeften van bewoners en de wijk.
- We zetten in op het beter benutten van de bestaande woningen door splitsen en optoppen, van woningen, de transformatie van winkels en bedrijven tot woningen, woningdelen en doorstroming. We houden daarbij aandacht voor de leefbaarheid in woonwijken.
- We bouwen circulair en modulair: zo kunnen we ontwerpen laten aansluiten bij de behoeften van toekomstige generaties.
- We laten kinderen en jongeren meedenken over de ontwerpen van woningen, zij zijn tenslotte de bewoners van de toekomst.
- In ieder dorp mag er een straatje bij gebouwd worden.

3 zorg en sociaal

Zorg is een essentieel thema en zal steeds meer van onze aandacht vergen door de toenemende vergrijzing maar zeker ook is de zorg voor de jeugd een heel belangrijk aandachtspunt. De toenemende vergrijzing en de toename in zorgbehoefte zal er toe leiden dat de druk op zorgverleners, mantelzorgers en vrijwilligers zal toenemen. Door de toenemende vergrijzing is het van belang dat senioren, vrijwilligers, plaatselijke (woon-, zorg- en welzijns)organisaties en gemeente gaan samenwerken. Ouderen willen graag in een vertrouwde en veilige omgeving ouder worden, waar ze hun zelfstandigheid zoveel mogelijk behouden en de zorg krijgen die nodig is. Het CDA wil dit graag met de lokale seniorenverenigingen oppakken.

Jeugdzorg

Jeugdzorg is een kerntaak van de gemeente en de beschikbare middelen zullen zo effectief mogelijk ingezet moeten worden. Voorkomen moet worden dat er onvoldoende capaciteit is om de toenemende zorg ook daadwerkelijk te kunnen bieden. Inzetten op vroeg signalering door nog betere samenwerking tussen partijen in het voorliggend veld zoals kinderopvang, buitenschoolse opvang, scholen, ouders, buurt etc. Een IKC is hier een schoolvoorbeeld van. Wel willen dit blijven faciliteren in elke kern en zo mogelijk nog meer functies toevoegen die elkaar kunnen versterken. Stimuleren van training van leerkrachten, huisartsen en wijkteams om de problematiek aan de voorkant te signaleren, zodat lichte hulp eerder ingezet kan worden voordat zwaardere zorg nodig is. Wijkteams staan bijvoorbeeld dichtbij gezinnen en kunnen laagdrempelige hulp bieden, zoals nu georganiseerd is in Doesgoor en door Salut. Feitelijk is de inzet op preventieve maatregelen van essentieel belang om problemen in de toekomst te voorkomen c.q. te reduceren waardoor het beter beheersbaar en ook betaalbaar blijft.

We zetten nog meer in op wijkagenten die zichtbaar aanwezig zijn en benaderbaar zijn voor jongeren en overige inwoners in een wijk. Dit draagt bij aan het veiligheidsgevoel in de wijk en in de kern. Wanneer jongeren in de knel komen dan eerst in zetten op de eigen kracht. Het CDA wil er voor zorgen dat de jongere en het gezin of het netwerk rondom de jongere, desnoods met ondersteuning, weer zelfstandig en zo goed mogelijk kan functioneren. Pas als na inzet van het voorliggend veld, waarin voorzieningen zonder indicatie worden opgenomen, het niet werkt, kijken we naar geïndiceerde zorg.

Naast de inzet op preventie ook inzetten op het stimuleren van de zorgverleners om de hulp tijdig af te bouwen en over te dragen aan het eigen netwerk of lichte(re) ondersteuning te regelen.

Schijf van Vijf

Het CDA is van mening dat de gemeente het model moet hanteren waar ook veel zorgorganisaties al gebruik van maken en dat is de "Schijf van Vijf". Dit geeft een prioriteit aan hoe om te gaan met de zorgvraag en gaat uit van de volgende vijf stappen;

- Wat kan de client nog zelf.
- Welke hulpmiddelen kunnen worden geboden (heeft de gemeente ook een rol in).
- Wat kan de familie/mantelzorg.
- Wat kan het sociale netwerk.
- Wat kan dan de gemeente en andere zorgaanbieders in goede samenwerking.

Ook dit stappenplan geeft aan dat zorgverleners en de gemeente ook moeten kijken wat er mogelijk is vanuit de cliënt en hoe de kwaliteit van leven zo goed mogelijk geborgd kan worden. Het CDA realiseert zich heel goed dat mantelzorgers/familie ook maar beperkte mogelijkheden hebben.

Preventie

Iedereen moet kunnen meedoen. Dat betekent vooral inzetten op preventie om erger te voorkomen. Ondersteun maatschappelijke initiatieven die georganiseerd worden zoals in het Doesgoor en het Noaberhoes. Deze aanpak is ook van essentieel belang.

Daarnaast een nog betere integrale samenwerking tussen professionals in het zorg en welzijnswerk. Onze inwoners wonen in een omgeving waar men naar elkaar omkijkt (Noaberschap).

Daarom is het essentieel om te blijven investeren in ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Beiden verdienen ondersteuning. Het gaat daarbij onder meer om hen te ontzorgen van administratieve lasten en regeldruk, en de ruimte te geven om af en toe een adempauze te kunnen nemen. Het kan van belang zijn dat de gemeente hierbij een rol speelt om mantelzorgers en vrijwilligers zoveel mogelijk te ontlasten van zaken die afgeleid zijn van cq een gevolg zijn van de hulp die deze personen willen geven. Zorg ook voor ontwikkelingskansen door het aanbieden van trainingen en cursussen.

Door plekken te creëren waar mensen met een zorgvraag tijdelijk kunnen verblijven, kunnen hun mantelzorgers op adem komen (respijtzorg). Ook respijtzorg aan huis (vervangende mantelzorg) is een manier om aan deze behoefte tegemoet te komen.

Franje is één van de belangrijke vrijwilligersorganisaties die waardering verdienen met het overnemen van publieke taken en het ontplooiën van vele initiatieven. De gemeente moet deze organisatie ondersteunen door minder regels en ondersteunen bij moeilijke vraagstukken zoals bijvoorbeeld huisvesting. Verdere uitbouw van bestaande gemeentelijke regelingen zoals "Gezonde verbinding en Opgroeien in Kansrijke Omgeving" behoren ook tot de te nemen maatregelen. Voorkomen moet worden dat wij te snel en te veel gaan kiezen voor verdere professionalisering.

De inzet van technologie is een waardevol instrument dat kan bijdragen aan zelfstandig wonen. Het kan mensen helpen om de eigen regie te behouden. Bij de inzet van technologie kan gedacht worden aan valdetectie, elektronische toegang tot een woning, beeldbellen, de inzet van zorgrobots en automatische medicijndispensers.

Het CDA vindt het ook belangrijk dat de gemeente stimuleert dat mensen de regie hebben over hun eigen leven. Daarbij hoort ook dat inwoners tijdig voorbereid zijn op de toekomst en ook rekening houden met de ontwikkelingen. Dat je ook verantwoordelijk bent voor je eigen zorg nu en in de toekomst. Zoals in het programma Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO).

Het zorglandchap is complex alsmede de financieringsstromen. Tegelijkertijd vragen wij de inwoners om zelfredzamer te zijn. Niet iedereen kan dat overzien en moeten ook worden ondersteund. Het is belangrijk dat er intensieve samenwerking is tussen alle partijen om de opgaven in de zorg samen op te pakken en de inwoners ook tijdig te betrekken maar ook aan te spreken op de eigen verantwoordelijkheid nu en naar de toekomst. Dit alles willen we met de menselijke maat bereiken, waarmee we bedoelen dat niet alles geprofessionaliseerd hoeft te worden.

Een hele belangrijke partij daarbij is Salut, zij staan centraal in onze gemeente als het gaat om vragen over zorg, wonen, opvoeding, werk, vrije tijd, gezondheid, financiën, scholing en sport. Gemeente moet wel voorkomen dat Salut overspoeld gaat worden met vraagstukken waardoor de beheersbaarheid in gevaar komt. De gemeente heeft daarbij een verbindende rol naar Salut en andere welzijnspartijen.

Veiligheid en leefbaarheid

Veiligheid en leefbaarheid staat centraal in de gemeente. Het CDA vraagt aan haar inwoners om daar ook een actieve rol in te spelen. Denk aan WhatsApp buurtpreventie en AED-werkgroepen. In gesprek met de inwoners en de gemeente speelt de wijkagent een hele belangrijke rol.

Helaas is er nog geen einde gekomen aan de verdergaande individualisering. Het is belangrijk dat er ontmoetingsplekken zijn of gebeurtenissen waarbij inwoners elkaar ontmoeten. Het is daarom essentieel dat er veel georganiseerd is in de kernen de afgelopen jaren en als gemeente moeten wij dit ook omarmen en daar waar mogelijk versterken. Het saamhorigheidsgevoel is van belang om de uitdagingen die voor ons liggen zoals vergrijzing, beperkte middelen, onzekere wereld etc. met elkaar aan te gaan. Daar ligt uiteraard een rol voor de gemeente maar ook van alle partijen, instanties en inwoners.

Eenzaamheid is een probleem van alle tijden en heel belangrijk om te onderkennen en er wat aan te doen. Het CDA is voor een gemeentelijke aanpak waarbij voorkomen moet worden dat ouderen in isolement dreigen te raken en regelmatig bezocht worden. Lokaal heeft de Stichting Goal daar al een mooie initiatief voor genomen samen met ondernemers in de Hof. Dagopvang is ook een belangrijk middel. Noaberschap is voor deze mensen ook hard nodig.

Armoede komt helaas nog steeds voor en mogelijk nog meer dan in het verleden. Sommigen komen niet meer mee en kunnen het hoofd financieel niet boven water houden. Voor deze mensen moet toegankelijkheid zijn naar o.a. sporten, gezinsondersteuning, kleding en voeding. Initiatieven zoals voedselbank, stadslandbouw en kledingbank moeten ruimte krijgen. Schuldhulpverlening is daarbij ook essentieel.

De zorg voor vluchtelingen blijft ook een belangrijke taak van onze gemeente. Zij hebben ook het recht om mee te doen in onze samenleving en de gemeente ondersteunt initiatieven op dit gebied. Het CDA pleit er voor om de vluchtelingen op verschillende plekken onder te brengen in onze gemeente en is tegen grootschalige opvang. Wij hebben begrip voor de gevoeligheid op dit terrein maar dat ontslaat ons niet van de plicht om te zorgen voor deze groep. Van deze groep verwachten wij zondermeer dat zij zich houden aan de gedragsregels zoals die in onze gemeente gelden en zullen daar ook op toezien als gemeente.

Het is helaas in toenemende mate onrustig in de wereld en ook het aantal cyber aanvallen neemt toe waardoor tijdelijk basisvoorzieningen kunnen uitvallen zoals energie met alle gevolgen van dien. In die zin is het belangrijk om als ook in de zorg na te denken over noodpakketten zowel op particulier niveau als organisatie breed. De gemeente heeft ook als taak om hier actief over te communiceren en op het belang te wijzen.

Tenslotte zal de gemeente ook moeten onderzoeken hoe de gemeente regie kan voeren op de verwijzingen door specialisten en hoe regionaal meer samengewerkt kan worden bij de inkoop van dure specialistische zorg. Het CDA is van mening dat zorg meer betaald zal moeten worden op basis van effecten dan van behandeluren. De kosten lopen alleen maar op en er moet meer gestuurd worden op meetbare resultaten.

Wat wil het CDA:

- We maken zorgen voor elkaar makkelijker. Denk aan de inzet van voorzorgcirkels, dementievriendelijke gemeente, inzet van maatschappelijke organisatie en alle inzet die de sociale cohesie en 'meedoen' (jong en oud, man en vrouw, vanuit alle mensbeelden) stimuleert.
- We ondersteunen mantelzorgers door met hen in gesprek te gaan, en zo te kijken wat er nodig is zodat zij de zorg kunnen volhouden.

- We ondersteunen jonge mantelzorgers door hun cruciale rol in ons zorgsysteem te faciliteren door vanuit de gemeente gerichte aandacht en ondersteuning te bieden.
- We maken zorgen voor jezelf belangrijker. Het bieden van beweegprogramma's, ouderengym, valpreventie, bewustwordingscampagnes op het gebied van mentale gezondheid, drugs, roken, alcohol en seksueel overdraagbare aandoeningen en het stimuleren van gezonde voeding.
- We bieden passende zorg en ondersteuning aan kwetsbare mensen die dat nodig hebben. Toegankelijke en beschikbare (passende) jeugdzorg, daginvulling (voor ouderen met dementie en gehandicapten), voldoende respijtzorg, hospicezorg en een beschikbare en toegankelijke medische en verpleegkundige zorg (fysiotherapeuten, tandartsen, ziekenhuis, huisartsen, wijkzorg, GGZ).
- Kinderen en jongeren die dat nodig hebben moeten goede zorg krijgen. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen met ingewikkelde problemen. We zetten in op effectieve zorg voor gezinnen die dat echt nodig hebben. Hierbij kiezen we voor gerichtere hulp waar dat nodig is en versterking van het normale leven waar dat kan.
- We bieden sociale ondersteuning door te investeren in jeugdzorg, GGZ en sociale huisvesting om eenzaamheid en mentale problematiek aan te pakken.
- We bestrijden eenzaamheid onder jongeren. Jongeren en studenten ervaren nog steeds veel eenzaamheid. Een gemeente dient daarom met een gerichte aanpak te komen om het welzijn van jongeren te verbeteren.

4 Landelijk gebied

Agrarische sector

Het landelijke gebied in de Hof van Twente word gekenmerkt door landbouw, natuur, wonen en kleine bedrijvigheid. Het landelijke gebied is in verandering. Door problemen met stikstof, water of bedrijfopvolging stoppen veel agrariërs. Door het stoppen van deze agrariërs veranderen vele erven. Stallen worden gesloopt of krijgen een andere functie. Ook de gronden van deze agrariërs krijgen een andere functie. Veel grasland verdwijnt en hiervoor komt akkerbouw in de plaats. Deze veranderen brengen ook zorgen op het platteland. Zorgen op het gebied van gezondheid. Het CDA streeft naar een duurzame landbouw. Een landbouw die in balans is met de natuurlijke systemen en met ons landschap maar ook een goed inkomen voor de agrariër. Onze agrariërs dragen bij aan biodiversiteit en dragen zorg voor duurzame teelten met geïntegreerd gewasbeheer. Het bevordert bodem- en ecosysteemgezondheid, weerbare gewassen en efficiënte gewasproductie, op de plekken waar dat passend is. Bij het agrarische grondgebruik staat de productie van goed en veilig voedsel voor mens en dier voorop en wordt blootstelling van omwonenden aan vermijdbare gezondheidsrisico's voorkomen.

Het CDA wil graag de blijvende agrariërs maximaal ondersteunen. Gezonde levensvatbare bedrijven moeten behouden blijven voor de Hof van Twente. Het CDA wil daarom inzetten op kennis, ontwikkeling en verbinding. De maatschappij vraagt steeds meer van agrariërs en hierin wil het CDA graag de agrariërs ondersteunen. Dit kan door middel van de lopende projecten zoals kavelruil, gebiedsprocessen en multifunctionele landbouw. Het CDA wil dit de komende jaren verder uitbouwen en nieuwe initiatieven ondersteunen.

Leefbaar platteland

Daarnaast wil het CDA agrariërs die op zoek zijn naar verbreding ondersteunen. Verbreding in de agrarische sector tot multifunctionele landbouw komt steeds meer voor. Recreatie en toerisme, vormen van zorg voor kinderen of ouderen of diensten aan huis worden steeds vaker gecombineerd met een agrarisch bedrijf. Hierin wil het CDA faciliterend optreden. Ook de verbinding tussen de agrarische sector en andere economische wordt steeds belangrijker. Voorbeeld hiervan is de relatie tussen de bouwsector en de agrarische sector met biobased bouwmaterialen om de economische waarde in het buitengebied te

versterken. Op deze wijze kan de bouwsector haar duurzaamheidsdoelstellingen op het gebied van CO2 behalen. Ook voor de productie van groen-/bio gas kan de agrarische sector een steen bijdragen. Het landelijk gebied is onderdeel van de oplossing voor sectoren als de bouw, industrie, energie of mobiliteit.

Het CDA wil een leefbaar platteland, waar naast wonen en recreëren voldoen ruimte moet zijn voor de agrarische sector en andere economische dragers.

Veehouder die toch willen stoppen moeten gebruik kunnen blijven maken van de Rood voor Rood regeling. Deze regeling biedt kansen voor veehouder om de vrijgekomen agrarische bebouwing om te zetten voor een woonfunctie. Hierdoor worden oude stallen gesloopt en kunnen agrariërs blijven wonen op hun bedrijf.

Wat wil het CDA:

- We willen een verbod op niet biologische siergewassen die van veel gewasbeschermingsmiddelen afhankelijk zijn.
- We willen de verbinding tussen agrariërs en inwoners van het buitengebied stimuleren dmv gesprekken, bijeenkomsten en ondersteuning.
- We willen gebiedsprocessen in de gemeente stimuleren en ondersteunen.
- We willen bestaande en nieuwe initiatieven van groen-/biogas ondersteunen.
- We willen meer ruimte voor beken en water in het buitengebied.

5 Leefbaarheid

Leefbaarheid is voor het CDA Hof van Twente geen doel op zich, maar een middel om te bouwen aan een toekomstbestendige samenleving. Het gaat om een omgeving waar mensen zich thuis voelen, naar elkaar omzien en waar voorzieningen aansluiten bij de behoeften van jong en oud.

Door demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing en het vertrek van jongeren uit de kernen staan de voorzieningen onder druk. Daarom blijft woningbouw voor ouderen en jongeren die een belangrijk speerpunt. Ook de verdere versobering van het openbaar vervoer is een aandachtspunt. Het CDA wil kijken naar mogelijkheden van gezamenlijk vervoer.

STOP-methodiek

Het CDA pleit voor veilige, toegankelijke en duurzame vervoersmogelijkheden voor alle inwoners. We zetten in op een goede bereikbaarheid via het STOP-methodiek (Stappen, Trappen, OV en Persoonlijk vervoer). Fiets- en wandelpaden, openbaar vervoer en veilige wegen zijn belangrijk voor zowel de bereikbaarheid als de duurzaamheid van onze gemeente. Daarnaast moeten fietspaden en stoepen in de kernen zo veilig mogelijk worden. Het CDA wil ook onderzoeken of er mogelijkheden zijn om aan te sluiten bij de fietssnelweg F35. De route Markelo naar Delden en dan aansluiten naar Hengelo is een interessante optie.

Promotie van fiets- en wandelbewegingen is het eerste uitgangspunt. Met de openbaar vervoerbedrijven en met concessiehouder Provincie Overijssel zetten we in op volwaardig en kwalitatief goed openbaar vervoer. Dit betekent frequente verbindingen met alle kernen in de Hof per trein of bus.

Wij willen dat onze gemeente inzet op duurzame mobiliteitsoplossingen, zoals elektrisch vervoer en deelmobiliteit, zodat we de druk op het milieu kunnen verminderen en tegelijkertijd de bereikbaarheid verbeteren

Werkgelegenheid

Ook in het landelijk gebied zijn er zorgen rondom werkgelegenheid en voorzieningen. Het CDA wil MKB bedrijven in het landelijke gebied ondersteunen, de ruimte bieden en helpen om toekomstbestendig te worden.

Inwoners en verenigingen zijn dragers van leefbaarheid. Het CDA wil verenigingen die bijdragen aan leefbaarheid financieel ondersteunen. Dit kan dmv subsidies of door het verbinden van verenigingen. Ook inwoners die komen met goede plannen voor hun buurt, wijk of buurtschap wil het CDA ondersteunen. Projecten van onderop zijn cruciaal voor saamhorigheid tussen inwoners.

Openbare ruimte

Om de leefbaarheid te verbeteren is het ook van belang dat de openbare ruimte veilig en schoon is. Door bezuinigen van de afgelopen jaren is er veel problematiek rondom onkruid in straten en bermen en sloten. Het CDA wil weer investeren in de openbare ruimte. Het CDA wil vaker onkruid borstelen om hiermee de problematiek te verminderen. Ook moet er blijvend geïnvesteerd worden in wegen, bruggen en speelveldjes voor kinderen. Verder willen we verenigingen stimuleren om initiatief te tonen om in de buurt het onderhoud mede te verzorgen.

Kerkgebouwen

In de Hof van Twente staan vele prachtige kerkgebouwen. Het CDA wil deze kerkgebouwen behouden voor de samenleving. Kerkgebouwen die uit de officiële dienst worden gehaald moeten een andere functie krijgen. Het CDA wil dit graag met de lokale samenleving overleggen hoe deze kerkgebouwen in te vullen. Het CDA wil de kerkgebouwen wel zoveel mogelijk behouden.

Wat wil het CDA:

Leefbaarheid

- We stimuleren buurtinitiatieven. Ondersteun, adviseer en faciliteer activiteiten door inwoners die bijdragen aan gemeenschapsvorming
- De gemeente ondersteunt initiatieven uit de samenleving voor het organiseren van festivals en tentfeesten. We verminderen de regeldruk voor het opzetten van festiviteiten, zonder concessies te doen aan veiligheid.

Mobiliteit

- We betrekken inwoners bij plannen om hun wijk verkeersveiliger te maken (schoolstraten, dubbelgebruik van pleinen, spaarpalen).
- We investeren in goede en betaalbare alternatieven voor de auto. OV en deelvervoer zijn zulke aantrekkelijk alternatieven. Er hoeft niet altijd een bus te rijden als er ook andere vormen van (deel)vervoer mogelijk zijn (elektrische auto, scooter of fiets).
- We zetten in op samenwerking met omliggende gemeenten en de provincie bij het oplossen van mobiliteitsvraagstukken.
- We zetten in op deelvervoer, dit kan het verschil maken tussen thuis zitten of deelnemen aan de samenleving
- We willen onderzoek om de Hof van Twente kan aansluiten bij de F35 fietssnelweg.

Maatschappelijke onrust

- We ondersteunen inwoners en ondernemers in het verbeteren van hun digitale veiligheid, door het organiseren van voorlichtingsavonden en campagnes. Zo gaan we de impact van digitale criminaliteit tegen door criminelen het zo moeilijk mogelijk te maken.
- We accepteren intimidaties, bedreigingen en geweld tegen hulpverleners en (politieke) ambtsdragers niet. Daders worden niet alleen strafrechtelijk, maar ook civielrechtelijk

vervolgd. De gemeente verhaalt alle kosten op de daders, van ziekteverzuim tot slachtofferzorg.

- We maken inwoners en ondernemers maatschappelijk weerbaarder door ons voor te bereiden op het uitvallen van voorzieningen of bedreiging van onze samenleving. Een sterke samenleving kan schokken aan en weerbaarheid is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Gezien de onrustige situatie in de wereld is het extra belangrijk dat inwoners zich bij een noodsituatie de eerste 72 uur kunnen redden. We ondersteunen de bewustwordingscampagne van de overheid om inwoners alert te maken op het in huis hebben van een noodpakket bestaande uit onder andere water, voedsel, batterijen en contant geld. Meer info: <https://www.denkvooruit.nl/>.

6 Duurzaamheid

Het CDA zet zich in voor een leefbare omgeving waarin we samen zorgdragen voor de toekomst van onze aarde. Deze aarde willen wij beter doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Duurzaamheid en klimaat staan hoog op de agenda. De klimaatcrisis zien wij als een gedeeld sociaal vraagstuk, waarin burgers, bedrijven en de overheid samen verantwoordelijkheid dragen. Het CDA streeft naar een eerlijke en groene transitie waarin we werken aan een duurzamer Nederland en een leefbare gemeente.

We werken toe naar een decentraal energiesysteem om daarmee als gemeenten minder afhankelijk te zijn van geopolitieke ontwikkelingen.

- Vanuit onze visie op een sterke samenleving zien we een belangrijke rol voor energiecoöperaties, niet alleen voor de opwekking van energie maar bijvoorbeeld ook voor een gezamenlijke buurtbatterij.
- Via energiecoaches krijgen inwoners gratis advies voor het verduurzamen van hun huis

Groene energieprojecten

Het CDA ondersteunt groene energieprojecten. Wij geloven in samenwerking met de gemeenschap, zodat duurzame initiatieven lokaal gedragen worden. Deze overgang naar een klimaatvriendelijke gemeente vraagt om betrokkenheid van iedereen, waarbij de gemeente faciliteert en ondersteunt.

We faciliteren en ondersteunen bewonersinitiatieven om samen te investeren in duurzame energieprojecten. We stimuleren energiecoöperaties op lokaal niveau; flexibiliteit (zoals batterijen) en opslag (zoals warmte reservoirs) zijn per huishouden niet altijd efficiënt en haalbaar. Vanuit onze solidariteit en de gedachte dat we samen meer kunnen kan een oplossing per straat/wijk haalbaarder en betaalbaarder zijn via een coöperatie/VVE. Dit willen we met Transitievisie warmt per buurt aanpakken. Voor de Hof van Twente is een grootschalig warmtenet financieel niet haalbaar. Daarom willen we voor de gebouwde omgeving inzetten op elektrificatie en alternatieve gassen (groengas, op termijn waterstof)

De energietransitie gaat in de Hof van Twente langs twee lijnen:

- Het opwekken van duurzame elektriciteit met hulp van zon, wind en groengas.
- Het verduurzamen van de gebouwde omgeving: de zogenaamde warmtetransitie.

We willen in de Hof van Twente zorgen dat industrieterreinen ontwikkeld kunnen worden ondanks netcongestie door slim samen te werken onder andere met energie-hubs. We pakken dit gezamenlijk op met de netbeheerders.

- Nieuwe bedrijfsdaken moeten geschikt én beschikbaar zijn voor het plaatsen van zonnepanelen

Laadinfrastructuur

De bouwsector verduurzaamt mede door de stikstofdoelen. Wij willen dit versnellen door aan te sluiten bij het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel. Bij gemeentelijke werkzaamheden willen we het gebruik van zero-emissie bouwmaterieel stimuleren door dit uit te vragen bij nieuwe contracten.

Voor de uitbreiding van laadinfrastructuur zijn kabels, transformatorstations en laadpalen en –pleinen nodig. We willen dat in een vroeg stadium hier rekening mee gehouden wordt in ruimtelijke plannen en projecten. Zo kunnen woningen, bedrijven, voorzieningen en mobiliteitsoplossingen tijdig op het net worden aangesloten. We willen de uitrol van laadinfrastructuur voor logistiek en snelladen versnellen door vergunningprocedures te verkorten en vereenvoudigen.

Circulariteit

We willen streven naar 100% circulariteit van grondstoffen. Dit is een grote ambitie, maar de gemeente geeft hierin het goede voorbeeld. We blijven inzetten op maximaal 50 kilo restafval per huishouden. De diftar-methode blijft bestaan, we verleiden inwoners tot het beter scheiden van reststromen en faciliteren optimale inzamellocaties en met Twente Milieu optimaliseren we ophaalroutes.

Energietransitie

Klimaatverandering ten gevolge van opwarming van de aarde bedreigt onze manier van leven. We zien de eerste tekenen al in de vorm van extreem weer: grote droogte en overvloedige regenval. De opwarming wordt veroorzaakt door de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer. Om die te verminderen zullen we het gebruik van fossiele brandstoffen moeten afbouwen. Dat is een gezamenlijke opgave van rijk, provincie, gemeenten en inwoners.

Het CDA heeft ingestemd met de Routekaart naar een Energieneutraal Hof van Twente in 2035 en met de Regionale Energiestrategie van Twente. De bedoeling is dat we de energie die wij gebruiken, duurzaam gaan opwekken. Dat is nog een grote opgave: in de gemeente Hof van Twente wordt nu ongeveer 15% van alle energie duurzaam opgewekt. Bewustwording is daarom een belangrijke onderdeel van het beleid.

Het CDA vindt dat er voor de energietransitie een apart beleidsprogramma moet komen. Een transparante monitoring is noodzakelijk om de voortgang van de energietransitie te bewaken. Ook is het CDA van mening dat de energietransitie integraal onderdeel moet worden van de omgevingsvisie die in het kader van de nieuwe Omgevingswet zal worden opgesteld.

Isolatie en laadpalen

Isolatie van gebouwen is een van de meest effectieve manieren om de uitstoot van CO₂ terug te dringen omdat er minder energie nodig is voor verwarming. We moeten zo snel mogelijk aansluiten bij de landelijke initiatieven voor isolatie van woningen ook voor mensen met een smalle beurs.

Het aantal elektrische auto's neemt snel toe. We moeten daarom inzetten op een actief laadpalenbeleid in de gemeente.

Lokaal aan de slag

Kernen en buurschappen gaan volgens de Routekaart aan de slag met het ontwikkelen van initiatieven voor duurzame energie. Het CDA pleit voor een voortvarende aanpak waarbij opbrengsten van energieprojecten zoveel mogelijk lokaal neerslaan. Commerciële energie-initiatieven hoeven we niet uit te sluiten maar er moeten wel eisen aan gesteld worden. Zo zou 50% van de opbrengst ten bate moeten komen van de gemeenschap. Dat kan bijv. in de vorm van een energiefonds.

Zon, wind en biogas

We willen zoveel mogelijk de zonneladder van de provincie hanteren: daken eerst. We willen zonneparken op landbouwgrond echter niet uitsluiten als buurten en kernen daarvoor bewust kiezen, mits dat niet botst met het provinciale beleid. Nieuwe bedrijven moeten verplicht worden om hun daken geschikt te maken voor het plaatsen van zonnepanelen. Te plaatsen panelen kunnen voor eigen gebruik zijn of voor gebruik door andere partijen.

We moeten wel duidelijk zijn over kosten van zonne-energie in vergelijking met windenergie zoals het ruimtebeslag, de dure infrastructuur, en de pieken en dalen op net waardoor in herfst en winter een energietekort kan ontstaan. Kleine erfmolens moeten we ruimte geven. Projecten met grote windturbines moeten worden beoordeeld op aantoonbare hinder voor de omgeving en moeten op participatieve wijze tot stand komen, op basis van op te stellen spelregels. Hiervan is compensatie voor de omgeving onderdeel.

In onze gemeente zijn er kansen voor groengas, voor zover dit voldoet aan de provinciale en gemeentelijke eisen. Het elektriciteitsnetwerk moet geschikt zijn om alle opgewekte energie te kunnen transporteren. De gemeente moet tijdig in gesprek gaan met netbeheerders om voldoende transport capaciteit te ontwikkelen en aandringen op versnelling van bestaande procedures voor het realiseren van aansluitingen.

Wat wil het CDA:

- we willen voor de energietransitie een apart beleidsprogramma.
- we willen dat nieuwe bedrijfsdaken geschikt én beschikbaar moeten zijn voor het plaatsen van zonnepanelen.
- we willen meer openbare laadpalen voor elektrische auto's in de gemeente.
- we willen dat energieproducenten, zoals groengas, voldoet aan gemeentelijke eisen.
- we willen een 'faire share' voor lokaal eigendom van windmolens.

7 Voorzieningen

Het CDA wil de zorg beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar houden. Daarvoor streven we naar een samenleving waarin we verantwoordelijkheid dragen voor ons eigen en elkaars welzijn en gezondheid.

Het fundament van een gezonde maatschappij ligt in de samenwerking tussen overheid, gemeenschap, zorgverleners en families. Mantelzorg en gemeenschapszorg spelen hierin een belangrijke rol. Wij pleiten voor een zorgsysteem dat vertrouwen stelt in zowel de zorgverlener als de zorgontvanger, waarbij de bureaucratie wordt verminderd, zodat de zorg meer gericht is op mensen dan op papieren.

Preventie

Preventie is voor het CDA een belangrijk aandachtspunt om gezondheidsproblemen vroegtijdig aan te pakken en zo de druk op de zorg te verlichten. Preventie is voor het CDA meer dan het voorkomen van ziekte alleen. Daarom willen wij investeren in preventieprogramma's die mensen ondersteunen bij het maken van gezonde keuzes. Dit begint bij een gezonde omgeving, bijvoorbeeld door een veilige buitenruimte, en bewustwordingscampagnes rondom voeding, beweging en mentale gezondheid. Als gemeente willen we een actieve rol spelen in het bevorderen van gezondheid op scholen, in wijken en in het verenigingsleven.

Sport en beweging

Voor het CDA zijn sport en beweging prioriteit. Sport brengt mensen samen, bevordert fysieke en mentale gezondheid, en draagt bij aan gemeenschapszin. Het CDA zet zich in voor laagdrempelige en betaalbare sportvoorzieningen, zodat sport toegankelijk is voor alle leeftijden en achtergronden.

Het verenigingsleven is het cement van de samenleving. Wij ondersteunen sportverenigingen en vrijwilligers die een cruciale rol spelen in de gemeenschap. We investeren in openbare sport-en speelplekken waar jong en oud kunnen bewegen en elkaar kunnen ontmoeten. Samen sporten versterkt niet alleen de gezondheid, maar ook de sociale samenhang in wijken en dorpen. Kortom, het CDA zet zich in voor een gezonde gemeente waarin zorg en welzijn centraal staan, preventie wordt gestimuleerd en sport voor iedereen toegankelijk is. In deze samenleving werken we gezamenlijk aan een omgeving waarin iedereen zich gesteund en gezond voelt, zo bouwen we samen aan een sterke en zorgzame gemeenschap. Zorgen doen we samen Het CDA staat voor een verantwoordelijke samenleving waarin mensen omzien naar elkaar en voor elkaar zorgen. Denk hierbij aan mantelzorg en gemeenschapszorg. Om mantelzorgers (tijdelijk) te ontlasten, pleiten we voor meer ondersteuning. Dit kan door de inzet van respijtzorg, dagbesteding en ondersteuning (informatie en advies) te bekostigen.

We spreken mensen aan op hun eigen verantwoordelijkheid voor hun gezondheid, hun gemeenschap en hun omgeving. De overheid is kaderstellend, zij biedt ruimte aan eigen initiatief en sluit aan waar de gemeenschap of het individu het zelf niet kan.

Vitale verenigingen

- We willen één contactpunt voor verenigingen en vrijwilligers.
- We willen multifunctionele voorzieningen ontwikkelen voor sport en onderwijs, in sommige kernen is dit al gerealiseerd. Voor een MFA in Goor, Hengevelde en Diepenheim zetten we ons maximaal in.
- We ondersteunen clubs die sport mogelijk maken voor mensen met een beperking.
- We stimuleren dat inwoners kennis kunnen maken met diverse cultuur- en sport activiteiten, bijvoorbeeld door een lokale (sport)pas, waardoor inwoners kunnen kennismaken met alle creatieve en sportieve activiteiten.
- Naast sporten in verenigingsverband, doen veel mensen dat ook in onze dorpen, steden en de natuur. Dat willen we stimuleren met een uitnodigende buitenruimte, bijvoorbeeld met meer hardlooproutes, goede wandelpaden en buitensportvoorzieningen.
- We stimuleren een actief sportief, cultureel en welzijnsleven zodat inwoners kunnen blijven meedoen.

Kinderopvang en onderwijs

Goede kinderopvang en kwalitatief onderwijs zijn essentiële pijlers voor een samenleving waarin elk kind zich optimaal kan ontwikkelen. Ze bieden een veilige en stimulerende omgeving waarin kinderen leren, vrienden maken en zelfvertrouwen opbouwen. Het CDA gelooft in een sterke samenwerking tussen kinderopvang, scholen, ouders en de buurt en wil daarom investeren in integrale kindcentra als verbindende plek in wijken - zowel in bestaande als in nieuwe gebouwen. Kinderopvang en scholen spelen naast ouders een cruciale rol in het vroegtijdig signaleren van problemen die de ontwikkeling van kinderen belemmeren. De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid en werkt samen met partners om uitdagingen zoals kansenongelijkheid, thuiszitten en het tekort aan medewerkers aan te pakken.

Bij het investeren in gelijke kansen is het essentieel om school, thuis en omgeving met elkaar te verbinden. Via de Gelijke Kansen Allianties werken overheid en gemeenten, scholen en maatschappelijke organisaties samen om ongelijkheid te voorkomen. De gemeente zet zich zo actief in om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken en instellingen voor beroepsonderwijs te ondersteunen. Het beroepsonderwijs speelt hierin een sleutelrol door vakmensen op te leiden die onmisbaar zijn voor de lokale economie, zoals zorgpersoneel, technici en ambachtslieden. Dit voorkomt tekorten in essentiële sectoren en vergroot de kansen voor jongeren op een baan.

Cultuur

De Hof van Twente kent tal van culturele voorzieningen. Deze instellingen hebben een grote mate van voorbeeldfunctie. Het is belangrijk voor een leefbare gemeente dat er blijvend geïnvesteerd wordt in deze culturele voorzieningen. In financiële onzekere tijden wordt er vaak als eerst gekort op culturele voorzieningen, dit wil het CDA voorkomen.

Wat wil het CDA:

- We zetten in op het aanpakken van onderwijsachterstanden. Alle peuters die dat nodig hebben, krijgen gratis voorschoolse educatie (2,5 - 4 jaar), zodat zij beter voorbereid aan groep 1 beginnen. Daarnaast werken we samen met scholen en samenwerkingsverbanden aan reboundvoorzieningen om thuiszitten te voorkomen.
- We dragen zorg voor inclusief onderwijs. Samen met het onderwijs en de samenwerkingsverbanden zorgen we ervoor dat elk kind een passende plek in het onderwijs krijgt. Geen kind mag buiten de boot vallen. Door renovatie en nieuwbouw van onderwijshuisvesting en maatschappelijk vastgoed transformeren we oude gebouwen naar multifunctionele kind- en jongerencentra. Hierdoor wordt de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en welzijn versterkt en ontstaat een doorlopende ontwikkel- en leerlijn voor kinderen.
- Alle jonge mensen verdienen een goed schoolgebouw. Met het Integraal Huisvestingsplan wil het CDA dit in samenspraak met alle onderwijsinstellingen doen. Investeringsplannen in onderwijshuisvestingsplannen stellen we niet uit. Ook hier kiezen we ervoor om onze gemeente goed door te geven aan de volgende generatie.
- In de buurtschappen zetten we ons maximaal in voor behoud van de kleine buurtschapscholen in een goede en gezonde accommodatie en waar mogelijk tot een buurt MFA.
- We willen een Multifunctionele Accommodatie (MFA) op onderwijsgebied in Heeckeren waat onder andere nieuwbouw van de Waerdenborch wordt gerealiseerd.
- We willen de leerplicht versterken om extra aandacht te kunnen richten op kwetsbare doelgroepen voor wie leerplicht niet vanzelfsprekend is. Ouders worden actief benaderd om hun kind tijdig aan te melden.
- We stimuleren betrokkenheid van (groot)ouders. Samen met kinderopvang en onderwijs stimuleren we vrijwillige (groot)ouderbetrokkenheid, bijvoorbeeld bij voorleesactiviteiten of als plein- en oversteekwacht. We versterken de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De gemeente bevordert nauwe samenwerking tussen onderwijsinstellingen en lokale werkgevers.
- We stimuleren stage- en leerwerktrajecten waarin studenten praktijkervaring opdoen en werkgevers jong talent aan zich kunnen binden. Daarnaast ondersteunen we om- en bijscholing, zodat werkenden zich kunnen aanpassen aan veranderende economische behoeften. Beroepsonderwijs als motor van de lokale economie.
- Gemeenten en regio's betrekken het beroepsonderwijs actief bij economische plannen en stimuleren de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijven. Bijvoorbeeld door Smartlabs en Techhubs te faciliteren, waar studenten samen met ondernemers werken aan praktijkgerichte innovaties.
- We ondersteunen cultuur en traditie met een regionaal of lokaal karakter, van carnaval tot caribidschieten en van parade tot Paasvuur. Evenementen en cultuur moeten iedereen representeren, met aandacht voor diverse tradities

8 Economie en financiën

Voor het CDA staat de economie ten dienste van het goede samenleven. Wij geloven dat een sterke economie een samenleving mogelijk maakt waarin iedereen een kans krijgt om zich te ontwikkelen en bij te dragen. De economie moet mensen in staat stellen te bloeien, met solidariteit en rechtvaardigheid als fundament. Het is essentieel dat de economie niet alleen draait om winst, maar ook om het welzijn van alle inwoners, met bijzondere aandacht

voor kwetsbare groepen. Daarom zetten wij ons in voor het waarborgen van bestaanszekerheid en het bestrijden van armoede

Sterke lokale economie en werkgelegenheid

Het CDA wil de lokale economie en werkgelegenheid laten floreren. Wij zijn trots op onze lokale MKB'ers en familiebedrijven. Bedrijven moeten de ruimte krijgen om te kunnen ondernemen. Er dient een goed vestigingsklimaat te zijn voor (startende) ondernemers. Dat is ook goed voor de uitbreiding van de werkgelegenheid. Vanuit de gemeentelijke overheid wil het CDA belemmeringen en regels wegnemen. Het CDA staat zij aan zij met MKB-bedrijven

We nemen kleine, lokale ondernemers in de gemeente mee bij gemeentelijke aanbestedingen. We willen het aanbestedingsbeleid zodanig vormgeven dat –passend bij aanbestedingsregels- ondernemers uit de Hof van Twente voorrang hebben en gemakkelijker mee kunnen doen bij gemeentelijke aanbestedingen

In de kernen Goor, Delden, Hengevelde, Bentelo en Markelo moet met actief grondbeleid gestuurd worden op een volgende uitbreiding van lokale bedrijventerreinen. Vooral gericht op lokale Hofse onderneming; in Goor is ruimte voor andere regionale bedrijven die zich in de Hof van Twente willen vestigen.

De detailhandel in Nederland heeft het moeilijk door concurrentie met onlinewinkels. De gemeente zet zich in voor aantrekkelijke winkelstraten in zowel aanzicht, bereikbaarheid als kwaliteit. Met het centrumplan Goor willen een vitale binnenstad voor Goor realiseren. Dit kan een blauwdruk zijn voor de andere kernen.

We willen samen met ondernemers, blijven werken aan aantrekkelijke winkelgebieden en de huidige stimuleringsmaatregelen meer onder de aandacht brengen. Ook de Bedrijfs Investerings Zone (BIZ) regeling kan hiervoor worden ingezet, zoals in Goor. De Hof van Twente maakt deel uit van de Twente economie; we zien hierin kansen. Voor de leefbaarheid en ontwikkeling zal het mogelijk zijn om de functie van (leegstaande) winkelpanden en locaties te herbestemmen, voor zover dat uiteraard past in de Omgevingsvisie. Ondernemers krijgen ondersteuning in de vorm van (duurzaamheid)subsidies om te ondernemen en de lokale economie te laten floreren.

We willen samen met ondernemers op bedrijventerreinen werken aan smart grids waar elektriciteit slim wordt verdeeld tussen bedrijven. Door toenemende netcongestie zijn slimme oplossingen nodig om vraag en aanbod (bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak) van stroom op elkaar af te stemmen. Hierbij hoort ook een integrale visie op bedrijventerreinen met toekomstperspectief voor kleinere bedrijventerreinen

De gemeenten betreft het beroepsonderwijs actief bij economische plannen en stimuleren de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijven. Bijvoorbeeld door Smartlabs en Techhubs te faciliteren, waar studenten samen met ondernemers werken aan praktijkgerichte innovaties op het gebied van robotisering, automatisering en AI.

Vrijtijdseconomie

De vrijetijdseconomie is een belangrijke economische drager voor Hof van Twente. In Hof van Twente komen veel recreanten en toeristen. Trekpleisters zijn onder andere Diepenheim, Delden en Markelo. Het is een economische sector met nog volop groeikansen. Deze kansen moeten wij benutten. Dat heeft een positief effect op de werkgelegenheid en de leefbaarheid in onze kernen en buurtschappen. Voor elke kern zetten we in op het unieke karakter.

De gemeente dient waar mogelijk ondersteunende activiteiten te ondernemen zoals het opknappen en goed onderhouden van de stads- en dorpscentra. Een goede bewegwijzering is van belang en voldoende (gratis) parkeerplaatsen in en rond de kernen met daarbij voldoende oplaadmogelijkheden.

Wijk- of buurtmaker

We introduceren een wijk- of buurtmaker: een ambtenaar met hands-on mentaliteit, budget en mandaat om dorpsinitiatieven direct te ondersteunen. Zo betrekken we inwoners, maatschappelijke organisaties en sociaal ondernemers direct bij de buurtontwikkeling. Waar dorpen dat willen komt er ruimte voor een eigen dorpsvisie, die de gemeente verankert in haar omgevingsvisie

We stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociaal ondernemerschap. We vormen met elkaar een gemeenschap waar iedereen zoveel mogelijk mee zou kunnen doen. We zijn niet alleen economisch gedreven, maar ook waarde gedreven.

We zetten de mogelijkheden van de Wet Bibob maximaal in om georganiseerde criminaliteit te voorkomen en bonafide ondernemers te beschermen tegen oneerlijke concurrentie.

Digitale veiligheid

We ondersteunen inwoners en ondernemers in het verbeteren van hun digitale veiligheid, door het organiseren van voorlichtingsavonden en campagnes. Zo gaan we de impact van digitale criminaliteit tegen door criminelen het zo moeilijk mogelijk te maken

We maken inwoners en ondernemers maatschappelijk weerbaarder door ons voor te bereiden op het uitvallen van voorzieningen of bedreiging van onze samenleving. Een sterke samenleving kan schokken aan en weerbaarheid is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Gemeentefinanciën

Verantwoordelijk financieel beleid Het CDA staat voor een verantwoordelijk financieel beleid. Geld van onze inwoners kunnen we maar één keer uitgeven. Dat moet sober en degelijk worden beheerd. Doe je dat niet dan moeten komende generaties de schulden van huidige generaties oplossen. Verantwoordelijk en sober financieel beleid houdt wel in dat gemeenten moeten investeren in ruimte om te wonen en te ondernemen. Dat geeft een gezonde basis voor voldoende inkomsten in de toekomst. Zodat dan ook solidair en sociaal beleid kan worden ingevoerd.

Evenwichtige belastingen en heffingen

Het CDA staat voor eerlijke belastingen en heffingen. De begroting van een gemeente is vaak voor driekwart afhankelijk van inkomsten van het Rijk. Lokale heffingen en belastingen dragen dus relatief weinig bij. Het CDA kiest ervoor dat deze lokale heffingen en belastingen eerlijk worden verdeeld en besteed moet worden aan de doelen waarom ze worden geheven. De afvalstoffenheffing is er voor de afvalverwerking en niets anders. Ook vindt het CDA dat er een duidelijke relatie moet bestaan met de hoogte van leges en de kosten die door de gemeente worden gemaakt. Toeristen en arbeidsmigranten maken gebruik van voorzieningen van een gemeente, denk aan zorg, wegen en openbare faciliteiten zoals toiletten en prullenbakken. Daarom heffen we verblijfsbelasting voor het houden van recreatief nachtverblijf (toeristenbelasting), maar ook voor het houden van nachtverblijf voor huisvesting van arbeidsmigranten en anderen die niet in de Basisregistratie Personen (BRP) zijn ingeschreven.

Ontwikkeling OZB

Het CDA wil de OZB zo laag mogelijk houden. Het raakt direct de koopkracht van gezinnen en huishoudens. Daarom zijn we voor een inflatieslot op de OZB. De OZB stijgt de komende

periode niet meer dan de inflatie en we maken ons sterk om de OZB in de komende jaren niet te verhogen. Uiteraard voor zover dat financieel mogelijk is.

De gemeente heeft financieel zware jaren achter de rug. Dit komt ook doordat taken van de rijksoverheid overgedragen zijn maar daarbij of te weinig financiële middelen zijn verstrekt of de toename aan zorgvragen enorm is toegenomen. Gemeenten merken heel goed dat wie betaalt, bepaalt. Lokale beleidsvrijheid om voor en met je inwoners beleid te ontwikkelen is zeer gering. Daarom zal het Rijk duidelijkheid moeten geven en fors meer moeten investeren in de lokale overheid in de komende jaren

Wat wil het CDA:

- We versterken verenigingen met centrale trainingen bestuurswerk en verzekeringen.
- We ondersteunen het bouwen aan de gemeenschap met wijkbudgetten die inwoners zelf kunnen investeren.
- We geven iedereen een warm welkom. Iedere nieuwe inwoner krijgt van de gemeente een lidmaatschap voor 1 jaar bij een vereniging naar keuze in de gemeente.
- We bieden stageplekken, werkervaringsplekken en contracten in het gemeentehuis.
- We zorgen ervoor dat voor inwoners goed inzichtelijk is waar zij terecht kunnen voor hulp bij financiële problemen (bijvoorbeeld door dit expliciet te vermelden op de website) via Omslag (onderdeel Salut)
- Wij willen dat de gemeente alle schulden van gezinnen kan overnemen zodat een huishouden nog maar één schuldeiser heeft en er een overzichtelijke situatie ontstaat.
- We maken het aanvragen van inkomensregelingen eenvoudiger en voorspelbaarder. Waarbij we uitgaan van vertrouwen en geen zware en kostbare controles invoeren, maar steekproefsgewijs controleren.
- Het CDA wil de OZB zo laag mogelijk houden.

Speerpunten per kern

Buurtschappen

- 1** Buurtschappen huizen als ontmoetingsplek behouden
- 2** Activiteiten gericht op jongeren stimuleren
- 3** Experimenteren met woonvormen voor meerdere jongeren of gezinnen
- 4** Buurtschap scholen maximaal ondersteunen
- 5** Beter onderhoud openbaar groen en bermen in het buitengebied
- 6** Meedenken over het behouden of door ontwikkelen van agrarische erven

Bentelo

- 1** Woningbouw, focus op betaalbare, toegankelijk woningen voor starters en jonge gezinnen
- 2** Aandacht voor doorstroomwoningen en seniorenwoningen (WoZoCo)
- 3** Visie maken over de invulling van de kerk en het omliggende terrein
- 4** Meer ruimte creëren voor kleine bedrijfslocaties, locatie Bentelosestraat/Haarweg

Delden

- 1** Inzetten op woningbouw bij Krooshoop, Delden west en Delden oost.
- 2** Bouwen van woningen en bedrijven aan de andere kant van het kanaal
- 3** Aan de slag met verfraaiing Langstraat en aanpak winkelleegstand
- 4** Geen betaald parkeren in Delden

Diepenheim

- 1 Realiseren MFA de Koppel
- 2 Aandacht voor verkeersveiligheid in Grotestraat
- 3 Bouw nieuw verpleeghuis 'Deepshof' realiseren
- 4 24 uur zorg voor ouderen

Goor

- 1 Goor is groot genoeg voor 2 MFA's, Doesgoor en Heeckeren
- 2 Het kiezen voor een kleiner maar aantrekkelijk centrum
- 3 Woningbouw voor senioren in het centrum
- 4 Behoud Reggehof als huis voor de verenigingen en als theater

Markelo

- 1 Snel aan de slag met het bouwen van woningen op de Esch en het Beaufortplein
- 2 Uitbreiding van bedrijventerrein aan de Holterweg
- 3 Seniorenwoningen op de huidige brandweerlocatie
- 4 DorpsAmbitiePlan Markelo ondersteunen

Hengevelde

- 1 Daadwerkelijke realisatie van de MFA en de daarbij te wijzigen verkeerssituatie
- 2 De Petruschool verbouwen of op termijn onderbrengen in de MFA
- 3 Huidige locatie Kulturhus en WVV herontwikkelen voor (koop) starters en seniorenwoningen
- 4 Herontwikkeling rondom de kerk